



Z humoresky do splínu

Není to reklama, není to tajná dohoda mezi měsíčníkem Policista a vedením Muzea Policie ČR. Ale začnu nadšeným sloganem: **TOHLE MUSÍTE VIDĚT!**

Tentokrát naše návštěva neplatila stálým expozicím, na které se může čtenář a potenciální návštěvník „rozhoupávat“ týdny, ba měsíce. Dnes si popíšeme expozice dvou dočasných výstav, které skončí v první půli letošního dubna. S vědomím data, kdy vyjde Policista č. 4, lze konstatovat: Kdo zaváhá, má smůlu!

Když vystoupíte do prvního patra, čekají tam na vás mimo jiné výstavní projekt ČETNICKÉ HUMORESKY a na opačném konci historické chodby PŘÍBĚH NEMOCNÉ DUŠE.

Četnické humoresky? Asi netřeba nic dodávat. Projekt, přístupný veřejnosti od 17. ledna tohoto roku, připomíná nejen úspěšný seriál z tvorby České

televize, konkrétně Televizního studia Brno, ale také brněnské a jihomoravské četnictvo, které bylo zejména v době takzvané první Československé republiky důležitou složkou udržující veřejný pořádek a bezpečnost v mladé demokratické republice.

Výstava byla realizována mimo jiné ve spolupráci s již zmíněným TS Brno, dále Technickým muzeem v Brně, tamním Klubem policejní historie, Archivem města Brna, soukromými sběrateli, Policií ČR a Městskou policií Brno.

ŘEMESLO PÁNEM

Na výstavě jsou k vidění čtyři desítky uniform a dobových kostýmů. Jedná

se jak o prvorepublikové originály oděvů, tak jejich repliky ze seriálu. Vše je jakoby orámováno spoustou fotografií z natáčení a vzpomínkou na režiséra Antonína Moskalyka... Dále se může návštěvník seznámit s vybavením četnické stanice, tehdejší domácnosti, kadeřnictví či krejčovského salonu.

Jinak řečeno, prohlédnout si můžete spoustu užitečných předmětů, počínaje nábytkem a volánkem na dámském kostýmku konče. Za prvé si uvědomíte, že se ve 20. letech minulého století říkalo řemeslu „Panel!“ Žádné dnešní prefabrikáty z Číny či odkud, žádné zboží ve stylu Do-Do (Dodělej doma!), ale věcičky, kde si podává ruku praktičnost s ozdobností.

To se pak už člověk nediví, když na starých náhrobcích čtete nápisy ve stylu: Anastázie Voňavková, vdova po mis-



tru truhlářském... Mistru! Ano, ti lidé byli na svou profesi hrdí a na tom, co dělali, to bylo také znát.

Nostalgický povzdech patří i dámské módě: v seriálu Četnické humoresky to herečkám bez výjimky sluší. Nejsem odborník, je to jen mužský soud, ale jsem přesvědčen, že žádná dámská móda už od té doby nebyla tak ŽENSKÁ jako tahle.

STARÉ ZLATÉ ČASY

Součástí výstavy je také detektivní příběh „Vražda továrníka Skalského“. Návštěvník se na několika panelech seznámí s expozicí kauzy a všemi dostupnými fakty, v roli asistenta četnické pátračky – chcete-li detektiva amatéra – se pak pokusí případ vyřešit.

Jedná se vlastně o zločin, kterému starší kriminalisté říkali deckunsmord, to jest zakrývání staršího trestného činu novou vraždou. Nebudu prozrazovat vraha, ale poutem k detektivnímu úspěchu je tehdejší oblíbená novinka, moderna pronikající i do nejširších lidových vrstev. Váš už Ferenc Furista zpíval: Já mám doma gra – a gra – a gramofon...

Gramofon jako důležitá rekvizita ve vrahových plánech není nic ojedinělého. Kdysi proslulý a čtenáři hltaný detektiv Philo Vance (autor se jmenoval S. S. Van Dine, známé jsou především tituly jako Královské vraždění nebo Vyvraždění rodiny Greenových) vyřešil obdobnou dedukcí Vraždu Markéty Odellové, gramofon s podstrčenou deskou zafungoval i v Hříšných lidech města pražského spisovatele Jiřího Marka, konkrétně v povídce Zamilovaný strážmistr...

Nicméně vražda továrníka Skalského je svébytný oříšek s mnoha podezřelými – včetně zahradníka – a mnoha peripetemi. Vyluštíte ho? „Moc se mi to líbilo. Doufám, že budou i další případy“, napsal do návštěvní knihy „K. 10 let“, nepochybně úspěšný detektiv. Jiný mladík přiznal sportovně (poloviční) porážku: „Detektivní případ úspěšně rozluštěn mou přítelkyní, zprvu jsem si myslel, že to byl zahradník.“ Ocituje ještě pár povzbudivých řádek: „Krása! Děkuje!“ nebo „Staré zlaté časy!“

Zlaté? Z dnešního pohledu nepochybně. Vždyť i ty arazimovské či vacátkovské detektivky jako by se odehrávaly v nezávažném rytmu foxtrotu... Jenom si nesmíme myslet, že to tehdejší autentické oběti bolelo o něco méně, násilí a vražda jsou drsné za všech okolností.

HUMUS? ALE CO DÁL?

Budu citovat ještě z další návštěvní knihy. Je v ní mnohem víc zápisů v angličtině, němčině či ruštině, větš

znějí méně jásavě, ale uznání v nich autorům Ivanu Davidovi, někdejšímu ministru zdravotnictví, a Dagmar Žaludové určitě nechybí: Výborné! Jen tak dál! / Konečně výstava, která nedělá z psychiatrů vrahy a pokusné králíky z nemocných. / Děkuje. Klienti denního stacionáře Ke Karlovu 12, Praha 2. / Ale taky: Nechci být zavřený v klecovém lůžku! Humus!

Jinak řečeno, od 23. listopadu 2011 byla v Muzeu Policie ČR otevřena mezinárodní putovní výstava v českém a anglickém jazyce PŘÍBĚH NEMOCNÉ DUŠE, o historii péče o duševně nemocné, resp. o duševních chorobách.

Výstava znamená i dvojlomný akord na naše povědomí. „Humus!“ okomentoval návštěvník, vezoucí se na vlně eurobruselských idejí a pseudo-humanismu vůbec, klecová lůžka. Je to jeho názor, má na něj právo, ale další otázka pak zní: Co s pacientem smrtelně nebezpečným svému okolí i sobě? Budou u něho sedět čtyřicet hodin denně dva ošetřovatelé (krotitelé?) Na to se sotva kdy najdou finance...

BOLEST DUŠE I ZAD

Vážným, třebaže nikoli obecně známým problémem jsou spojené nádoby bezdomovectví těžce duševně nemocných lidí, kteří obvykle tvoří až třetinu všech bezdomovců.

Podle autorů není v ČR brána tato skutečnost v úvahu, přitom například v Praze je nepochybně těžce duševně nemocných bezdomovců více než tisíc (z celkového počtu oficiálně přiznaných 4 000 lidíček bez přístřeší). Duševní nemoc je mylně pokládána za důsledek, nikoli příčinu bezdomovectví.

Další problém na ostří nože, který se návštěvníkovi během procházky výstavou nejspíš vpáčí do hlavy, zní: Je správné pouštět „léčící se“ schizofreniky či sexuální devianty na vycházky?

Jistě, úlohou lékařů a léčeben není izolovat pacienty, ale vrátit je do normálního života – kolik ale nevinných lidí už na to doplatilo? Přitom pacienti z „blázince“ nejsou monstra, ale často trpící lidé!

Ano, z výstavy o nemocných duších budete jen těžko odcházet s pobaveným úsměvem. Postará se o to i bolavý krk a kostrč, protože zastavit se u všech panelů, prohlédnout si je a postát u nich je fyzický výkon. Ale stojí to za tu námahu, věřte.

Viktorín ŠULC

Foto Vlasta LUŽANSKÁ

